

2021-10-25

Underhåll av våtmarker i Höje å avrinningsområde

Redovisning LOVA-stöd dnr. 501-36763-2018

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Underhåll i våtmarker i Höje å avrinningsområde
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2021-10-25
Uppdragsansvarig: Rebecka Nilsson
Medverkande: Johan Krook
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 7832
Bilder på framsidan från Rensad våtmark H2.

Innehåll

Bakgrund	4
Besiktningar och åtgärder	5
H2	8
H3	9
H9	10
H12	11
H14	12
H16	14
H17	15
H18	16
H28	17
H40	18
H52	19
H54	20
H69	21
Beräknad nytta	22

Bilaga 1. Besiktningsprotokoll

Bakgrund

Inom Höjeåprojektet och senare Höje å Åtgärdsprogram har, sedan början av 1990-talet, ett flertal vattenvårdsåtgärder genomförts. Syftet med åtgärderna har varit att minska närings- och föroreningstransporter i vattensystemet, gynna den biologiska mångfalden, förbättra förutsättningarna för rekreation och flödesutjämning. Exempelvis har ca 80 våtmarker anlagts inom Höje å avrinningsområde. En naturlig del i våtmarkens utveckling är sedimentation och igenväxning och för att säkerställa att våtmarkens funktion som näringsfälla kvarstår kan underhållsbehov uppstå. I redovisat LOVA-projekt har vattenrådet besiktigat 30-talet våtmarker för att fastställa behovet av underhåll samt underhåll genomförts i 16 av de besiktigade våtmarkerna. Utöver rensningar har även underhåll av tekniska lösningar som utloppskonstruktioner gjorts dock är det endast kostnader för rensningar av vegetation och sediment som bekostas av LOVA-medel.

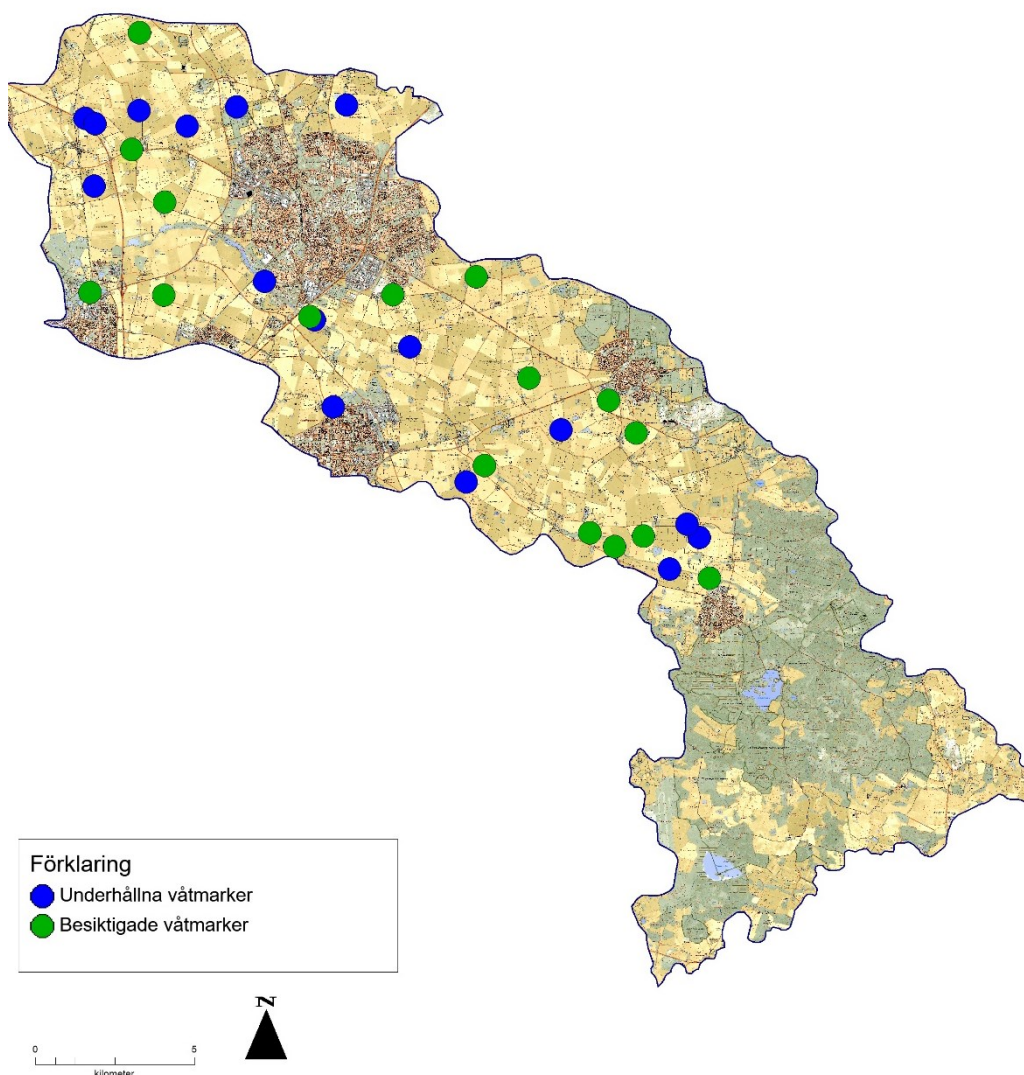
LOVA-medel som används för underhåll av våtmarkerna har beviljats av Länsstyrelsen i Skåne.

Rapport och innehållande foto får fritt användas av Länsstyrelsen och andra aktörer.

Besiktningar och åtgärder

I tabellen nedan anges vilka våtmarker/dammar som har besiktigats och vilka som det gjorts underhåll i. Urvalet av objekt att besiktiga grundade sig i anläggningsår (våtmarker anlagda 2013 eller senare ingick ej i urvalet), när de besiktigats senast, om det vid senaste besiktningen funnits indikationer på uppgrundning och igenväxning samt när det senaste skett underhåll och vilken typ av underhåll som då gjorts.

Totalt besiktigades 32 våtmarker/dammar och av dessa valdes 16 ut där underhåll har genomförts efter upphandling av entreprenör. Av dessa har rensning av sediment och vegetation genomförts i 13 av våtmarkerna. Övriga tre har utloppsanordningar justerats och reparerats. Nedan redovisas de åtgärder som berör rensning av vegetation och sediment. Protokoll som använts vid besiktning av dammarna finns i Bilaga 1.

 Besiktning utförd

 Underhåll utfört

Damm					
NR	Kommun	Namn	Senast besiktning	Senast underhåll	Underhåll 2019-2021
1	Lomma	Fjelie 42:1	2014	2010	
2	Staffanstorps	Knästorps 1:1	2012	2013	
3	Lomma	Fjelie 3:2	2018		
4	Lund	Dalby 62:24	2014	2008	
5	Staffanstorps	Knästorps 1:1	2012	2013	
6	Lund	Dalby 10:2	2017		
7	Lund	St Råby 37:15 m fl	2018	2016	
8	Staffanstorps	L Bjällerup 2:3	2018	2016	
9	Lomma	Fjelie 24:1	2014		
10	Staffanstorps	Höjebromölla 1:1	2014		
11	Staffanstorps	St Bjällerup 20:1	2013	2013	
12	Staffanstorps	L:a Bjällerup 14:1	2016	2010	
13	Staffanstorps	Knästorps 2:7, 2:9	2013	2013	
14	Lund	Dalby 21:27	2013	2016	
15	Lomma	Laxmans Åkarp 4:2	2012	2018	
16	Staffanstorps	Kyrkheddinge 1:5	2018		
17	Lund	Björnstorps 1:1	2017		
18	Lund	Björnstorps 1:1	2013	2013	
19	Lomma	Borgeby 37:2	2016	2018	
20	Staffanstorps	Alberta mosse	2017		
21	Lund	Sjöstorps 3:6	2017	2012	
22	Staffanstorps	Hemmestorps 1:25	2015	2016	
23	Lomma	Flädie 8:4	2014	2010	
24	Staffanstorps	Svinarp 2:1 m fl	2016		
25	Lund	Dalby 23:3	2014		
26	Lund	Värpinge 13:14	2011	2014	
27	Lund	Lilla Ättarp 9:1	2014		
28	Lomma	Fjelie 16:3	2014		
29	Lomma	Fjelie 8:3	2017	2012	
30	Lund	Hunnerup 2:14	2017	2012	
31	Lomma	Lomma 24:7 m fl	2018	2009	
32	Lund	Björnstorps 2:1 m fl	2016	2012	
33	Lomma	L:a Habo 1:6	2017	2012	
34	Lund	Nöbbelev 6:1 m fl	2017	2018	
35	Lund	Björnstorps 1:1	2017	2012	
36	Staffanstorps	L:a Bjällerup 17:1	2012	2018	
37	Lund	Genarp 8:9	2012	2013	
38	Lund	Genarp 7:6 m fl	2013	2016	

39	Staffanstorp	Kornheddinge 2:2 m fl	2014		
40	Lomma	Fjelie 5:21	2017	2012	U
41	Lund	Äspet 1:26	2011	2012	U
42	Staffanstorp	Vragerup 1:1	2014		
43	Staffanstorp	Alberta 4:6	2015	2012	
44	Lund	Lunnarp 4:3	2011	2012	
45	Staffanstorp	Vesum 4:2	2018		
46	Staffanstorp	Kyrkheddinge 20:1 m fl	2017		
47	Lund	St Råby 36:7	2016		
48	Lomma	Fjelie 54:1	2014		
49	Lund	Vallkärratorn 5:17, 2:8	2014		
50	Lomma	Kannikemarken 1:1	2013	2015	
51	Staffanstorp	Höjebromölla 1:1	2014		
52	Lund	Vallkärra 22:4	2017		U
53	Staffanstorp	Kyrkheddinge 5:1	2017	2012	
54	Lund	Nöbbelev 21:1	2017	2012	U
55	Lund	Klostergården 1:3	2014	2016	U
56	Lund	Dörröd 3:10	2018		
57	Lund	Arendala 4:1	2012	2013	
58	Lund	Ladugårdsmarken 2:15	2016		U
59	Lund	Lunnarp 2:7	2013	2016	
60	Lund	Nöbbelev 6:1, 5:36	2012	2015	
61	Lund	Dalby 62:24	2014		
62	Lund	Dalby 15:2	2017		
63	Lund	Sjöstorp 14:1	2017		
64	Staffanstorp	Vallby 2:2	2016	2018	
65	Staffanstorp	Vesum 3:1	2017	2012	
66	Lomma	Fjelie 8:3	2017		
67	Kävl	Stävie 12:3	2014		
68	Lomma	Borgeby 16:8	2017		
69	Staffanstorp	Gullåkra 1:1 m fl	2011	2013	U
habo	Lomma	diket	2017	2012	
70	Lomma	Meandring Trollberg	2018	2018	
71	Lomma	Fels mosse	2013 (anlagd)		
72	Staffanstorp	Kyrkheddinge 20:3	2013 (anlagd)		
73	Staffanstorp	Alberta 2:50	2014 (anlagd)		
74	Lund	Södra Ugglarp 1:1	2014 (anlagd)		
75	Lund	Gödelöv 16:1	2014 (anlagd)		
76	Lund	Lunnarp 6:4	2013 (anlagd)		
78	Lund	Ladugårdsmarken 2:6	2014 (anlagd)		
80	Lund	Värpinge 13:15	2014 (anlagd)		
85	Lomma	Flädie 23:4	2015 (anlagd)	2017	

86	Lund	Norra Ugglarp 1:6	2014 (anlagd)
Antal underhållsåtgärder			16

H2

Anläggningsår: 1992

Storlek: 0,9

Tillrinningsområde: 18 300 (delflöde)

Underhåll: Rensning av vegetation och sediment samt fällning av trädrida

Figur 1. Innan rengöring. Våtmarken har växt igen och uppgrundningen är påtaglig. Bitvis kanaliserande flöde.

Figur 2. Efter rengöring finns en öppen vattenspegel igen.

H3

Anläggningsår: 1992

Storlek: 0,11 ha

Tillrinningsområde: 2 300 ha (delflöde)

Underhåll: Rensning av sediment vid inlopp samt nytt inloppsrör.

Figur 3. Igenväxning vid ena inloppet

Figur 4. Efter rensning och nytt inloppsrör

H9

Anläggningsår: 1993

Storlek: 0,8 ha

Tillrinningsområde: 1 300 ha

Underhåll: rensning av vegetation och sediment

Figur 5 sedimentation och igenväxning

Figur 6. Efter rensningen. Bilden taget från motsatt sida av diket jämfört med före bilden.

H12

Anläggningsår: 1993

Storlek: 0,65 ha

Tillrinningsområde: 3 000 ha

Underhåll: rensning av vegetation och sediment

Figur 7. Igenväxning och kanalisering av flödet genom våtmarken.

Figur 8. Större öppen vattenspegel efter rensningen

H14

Anläggningsår: 1993

Storlek: 1,7 ha

Tillrinningsområde: 600 ha (delflöde)

Underhåll: Rensning av vegetation och sediment vid utloppet och sedimentationsdammen

Figur 9. Igenväxning vid utloppet

Figur 10. Utloppet efter rensning

Figur 11. Igenväxning av sedimentationsdammen

Figur 12. Sedimentationsdammen efter rensning

H16

Anläggningsår: 1994

Storlek: 0,6 ha

Tillrinningsområde: 250 ha

Underhåll: rensning av vegetation och sediment

Figur 13. Igenväxning av våtmarken

Figur 14. Våtmarken efter rensning

H17

Anläggningsår: 1993

Storlek: 0,4 ha

Tillrinningsområde: 1 030 ha

Underhåll: rensning av vegetation och sediment samt fällning av träd

Figur 15. Uppgrundning och igenväxning vilket har lett till kanalisering.

Figur 16. Våtmarken efter rensning

H18

Anläggningsår: 1993

Storlek: 0,6 ha

Tillrinningsområde: 620 ha

Underhåll: rensning av sediment och vegetation samt reparation av dämmet

Figur 17. Uppgrundning och igenväxning.

Figur 18. Våtmark efter rensning

H28

Anläggningsår: 1995

Storlek: 0,45 ha

Tillrinningsområde: 24

Underhåll: rensning av vegetation och sediment

Figur 19. Igenväxning vid utloppet från våtmarken.

Figur 20. Rensning av vegetation och sediment vid våtmarkens utlopp.

H40

Anläggningsår: 1997

Storlek: 0,45 ha

Tillrinningsområde: 110 ha (delflöde)

Underhåll: Tätning av inloppströskel, lagning av utloppsledningen samt rensning av sediment och vegetation vid utloppet.

Figur 21. Igenväxning vid utloppet.

Figur 22. Rensat vid utloppet.

H52

Anläggningsår: 1999

Storlek: 0,7 ha

Tillrinningsområde: 1 100 ha (delflöde)

Underhåll: rensning av vegetation och sediment kring inlopp samt ny utloppsledning

Figur 23. Kanalisering och igenväxning vid inloppet till våtmarken.

Figur 24. Våtmarkens inlopp efter rensning.

H54

Anläggningsår: 2000

Storlek: 0,54 ha

Tillrinningsområde: 1 400 ha (delflöde)

Underhåll: rensning av vegetation och sediment

Figur 25. Igenväxning av våtmark.

Figur 26. Våtmarken efter rensning

H69

Anläggningsår: 2003

Storlek: 0,9 ha

Tillrinningsområde: 270 ha (delflöde)

Underhåll: rensning av sediment och vegetation samt ny kupolsil på utloppsbrunn.

Figur 27. Våtmarken innan rensning. Igenväxningsvegetation

Figur 28. Våtmarken efter rensning

Beräknad nytta

I tabellen anges beräknad miljönytta enligt ansökan 10 kg P/ha och år samt 75 kg N/ha och år.

Damm	Beräknad rening P (kg/år)	Beräknad rening N (kg/år)
H2	9	67,5
H3	1,1	8,25
H9	8	60
H12	6,5	48,75
H14	17	127,5
H16	6	45
H17	4	30
H18	6	45
H28	4,5	33,75
H40	4,5	33,75
H52	7	52,5
H54	5,4	40,5
H69	9	67,5
Totalt	88	660

Bilaga 1

Fältblankett för inventering av våtmarker

Parameter	Förklaring	Värde	Anmärkning
1 Ursprungsdata *=fylls i innan fältbesök			
1 Datum	årtal, månad, dag		
2 ID*	projektnummer		Skriv gärna i förväg
3 Namn*	våtmarkens namn		Skriv gärna i förväg
5 Fastighet*	fastighetsbeteckning		Skriv gärna i förväg
4 Kommun*	kommunens namn		Skriv gärna i förväg
6 Anläggningsår*	årtal		Skriv gärna i förväg
7 Våtmarkstyp-huvudsyfte*	1=närsalt/biolog mångf 2=dagvatten 3=bevattn 4=annat		Skriv gärna i förväg
8 Vattendjup*	1= <0,5 m, 2=0,5-1m, 3=1-2 m, 4=>2 m		Skriv gärna i förväg
9 Typ av utlopp*	1=rör, 2=brunn, 3=betongdäme 4.stendämme		Skriv gärna i förväg
10 Reglering*	1= brädsattar 2=rörsifon 3=dammlucka 4=ingen		Skriv gärna i förväg
11 Strandutformning	1=brant, 2=sluttande, 3=flack		Ungefärliga gränser > 1:3 1:3-1:6 >1:6
12 Skyddszonsbredd	avstånd till åker, väg, bebygg. mm. - i meter (max 10 m)		I medeltal
2 Dammens funktion			
1 Vallar	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
2 Uppgrundning i våtmarken	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
3 Inflöde till våtmarken	1=ingen anm., 2=något nedsatt, 3=kräver åtgärd		
4 Igenväxn inlopp	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
5 Utflöde ur våtmark	1=ingen anm., 2=något nedsatt, 3=kräver åtgärd		
6 Igenväxn utlopp	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
7 Dämmen/ utl brunnars kondition	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
8 Läckage	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
9 Vattennivå	1=rätt, 2=för låg 3=för hög		
10 Erosion	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
11 Träd/buskar på dammvall	1=ingen anm., 2=anm., 3=kräver åtgärd		
12 Nyttä för närsaltrening	1=stor nytta, 2=måttlig nytta, 3=ingen nytta		Bedöms inte i fält
13 Nyttä för naturvård	1=stor nytta, 2=måttlig nytta, 3=ingen nytta		Bedöms inte i fält
3 Vegetationens utveckling i våtmarken			
1 Träd-och buskar-vattenstranden	1=ingen-enstaka,2= <50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		

2 Vassbildare-vattenstranden	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
3 Hävdad vegetation-vattenstranden	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
4 Vassbildare - ute i vattnet	1=obefintlig, 2=<50%, 3=>50%, 4=täcker hela vy		
5 Flytbladsveg på vattenytan	1=obefintlig, 2=<50%, 3=>50%, 4=täcker hela vy		
6 Undervattensveg i vattenmassan	1=obefintlig, 2=<50%, 3=>50%, 4=hela vattenmass		
7 Alger i ytan eller vattenmassan	1=obefintlig, 2=<50%, 3=>50%, 4=hela vattenmass		
8 Önskad vegetation	1=nej, 2=ja men ej behov av åtgärd, 3=kräver åtgärd		
4 Kantzon (max 10 m från vattenlinjen)			
1 Träd och buskar	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
2 Skog	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
3 Åker	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
4 Hävdad mark	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
5 Ohävdad mark	1=ingen-enstaka, 2=<50%, 3=>50%, 4=helt omsluten		
6 Kantzon- Grad av hävd	1=välhävdad, 2=måttligt hävdad, 3=ohävdad		
5 Övrigt			
1 Stängsel	1=inget, 2= gott skick 3=dåligt skick		
2 Dräneringsproblem omgivande mark	1=inga, 2=måttliga, 3=stora/kräver åtgärd		
3 Solexponering	1=0 2=5-50% 3= 50-100% 4 100 %		
4 Utfodring	1=ingen 2=måttlig 3=riklig		
6 Ritningar och avtal			
1 Stämmer ritn*	1=ja, 2=nej		*=fylls i innan fältbesök
2 Brister i bef. avtal (se sep blankett)*	1=nej, 2=ja		Bedöms inte i fält
7 Behov av åtgärd			
1 Åtgärdsbehov /prioritering	1=inget behov 2=lågt behov 3=högt behov		
2 Åtgärdsförslag	1=rep av dämme, 2=vegetationsrens/muddring, 3=dränering, 4= annat		
3 Motiv till åtgärd	text t ex närsaltrening ur funktion		
4 Bedömd kostnad	1=<15 000kr, 2=15 000-50 000 3=50 000-100 00kr, 4=>100 000kr		
8 Fotodokumentation			

--	--	--	--

Övriga upplysningar:			
(lakttagelser av fauna och flora, utnyttjande för rekreation te x skridsko, fiske, grillplats fågelskådning, vandring, mm)			
Markägarens synpunkter:			
Signatur	uppgiftslämnarens signatur		